

kundigen telt, waarvan ongeveer 1900 lid onzer Maatschappij zijn; als nu de vroedvrouwen uitsluitend te maken hadden met leden onzer Maatschappij, dan waren misstanden spoediger uit de wereld te helpen, maar zij hebben naast of tegenover hen ook de overige 1200 ongeorganiseerde geneeskundigen, die, om zoo te zeggen, onder en boven de wet staan en die om onze „eigen rechtspraak” zich al heel weinig bekommeren en die alleen gewezen kunnen worden op het „Noblesse oblige”.

Ik ben het volkomen eens met collega PINKHOF, dat „men zich zelve mede deert, als men zijn familieleden in het openbaar zwart maakt”, maar ik twijfel niet of mijn hooggeachte collega, die nagenoeg in ieder nummer van dit *Tijdschrift* ons wijst op de dure verplichting, die op ons rust inzake het hooghouden van onzen stand, zal het ook met mij eens zijn, dat die onwaardige concurrentie met de vroedvrouwen, waar zij, in plaats van af te nemen, jaarlijks dreigender en drukkender voor haar wordt, wel een feit is, dat het prestige van onzen stand ernstig schade doet, en een misstand, die als onwaardig aan onzen stand, niet verbloemd, maar erkend en tevens met kracht dient bestreden te worden.

Monster, 28 Juni 1915.

J. A. VAN DEN BRINK.

REGELING VAN HET GERECHTELIJK-GENEESKUNDIG ONDERZOEK.

Op bladzijde 2305 van dit *Tijdschrift* tref ik in het jaarverslag van den secretaris onzer Maatschappij een gedeelte aan, dat mij betreft en waarin een onjuiste voorstelling wordt gegeven van een zaak, die mij zeer ter harte gaat. Aangezien ik wellicht verhinderd ben de algemeene vergadering bij te wonen en dus de gelegenheid zou missen, dit persoonlijk feit ter sprake te brengen, zou ik gaarne door middel van dit schrijven willen uiteenzetten, hoe zich deze zaak in werkelijkheid heeft toegedragen.

Ik las in het voorloopig verslag der staatsbegroting voor 1913, dat de wenschelijkheid geuit was, dat eenige artsen door de regeering zouden worden aangewezen om in strafzaken bij voorkeur belast te worden met lijkschouwingen. Op deze passage meende ik den hoofdbestuurder-secretaris opmerkzaam te moeten maken. Immers, in 1910 was te Tilburg aan het hoofdbestuur opgedragen het gerechtelijk-geneeskundig onderzoek in zijn geheel te regelen; wij schreven nu 1912 en het tijdstip was, blijkens deze passage, gunstig, om althans eenige verbetering in de benoeming van de deskundigen te mogen verwachten. Spoedig nadat dit schrijven door mij verzonden was, kreeg ik een bezoek van den secretaris, die mij mededeelde, dat hij, naar aanleiding van mijn schrijven, de rechtsgeleerd-geneeskundige commissie der Maatschappij had verzocht spoed te betrachten en dat hij nu een rapport van die commissie had ontvangen. Hij wist echter niet, wat hij met dat rapport moest aanvangen. Het was zóó onbenullig, dat het onmogelijk aan den minister van justitie kon worden verzonden. O.a. had de voorzitter van de commissie zich in zake de gerechtelijke geneeskunde incompetent verklaard en had geen lid der commissie lust het verder te beproeven in orde te maken. Hij verzocht mij *hem*, secretaris, te helpen door een concept voor *zijn* gebruik op te stellen, waarin naar mijn oordeel de wenschen van de gerechtelijk-geneeskundigen waren neergelegd, zooals door mij op de algemeene vergadering te Tilburg was voorgesteld. Dit concept, of liever het daaruit volgende rapport, zou dan moeten dienen om de in genoemd voorloopig verslag opgesomde maatregelen in goede banen te leiden, m.a.w. de benoeming der gerechtelijk-geneeskundigen zou worden herzien; méér was thans niet noodig. Er was haast bij dit rapport, in eenige dagen moest het concept klaar zijn, zoodat ik geen overleg met andere gerechtelijk-geneeskundigen zou kunnen plegen. Daar ik zoo af en toe de voordeelen van het „scripta manent” had leeren inzien, heb ik onmiddellijk na het vertrek van SCHREVE uit mijn woning ons gesprek en zijn woorden opgeteekend en

kan ik mij daaromtrent dus niet vergissen. Ik stemde erin toe dit concept op te stellen en ontving ter nadere inlichting het volgende schrijven :

„De ondergeteekende heeft de eer u te doen toekomen een afschrift van archief-nummer 16103/1626, zijnde een rapport van de rechtsgeleerd-geneeskundige commissie „van het hoofdbestuur, naar aanleiding van het besluit der algemeene vergadering te „Tilburg in 1910, waarbij het hoofdbestuur gemachtigd werd er bij de regeering op „aan te dringen het gerechtelijk-geneeskundig onderzoek in zijn geheel opnieuw te „regelen”.

de hoofdbestuurder-secretaris :

w. g. dr. C. F. SCHREVE.

Als bijlage was daarbij het in dit schrijven genoemde rapport, *niets meer*.

Ziedaar de opdracht en de reeds aanwezige bouwstoffen.

Ik heb een concept-rapport opgesteld, dat 3 Mei 1912 door mij is verzonden, dus zes dagen na het verzoek van SCHREVE en *niet* in December 1912, zooals in het jaarverslag te lezen staat. De inhoud van dit rapport doet weinig tot de zaak af; de slotsom was, dat er een weg gevonden diende te worden, waardoor de rechter-commissarissen voldoende onderlegde gerechtelijk-geneeskundigen zouden kunnen vinden. Slechts dit punt zou immers worden besproken.

Ik moet dus — zeer tot mijn leedwezen — de beweringen van den hoofdbestuurder-secretaris, op bldz. 2305 van zijn jaarverslag geuit, tegenspreken, deze zelfs als onjuist beschouwen.

10. Aan mij werd door het hoofdbestuur nooit een opdracht gegeven om een concept-adres op te stellen. Dat was een dienst, dien ik SCHREVE hoopte te kunnen bewijzen.

20. Door mij werd niet in December 1912, doch vrijwel omgaand, immers 3 Mei, het concept verzonden en ik kan de vertraging, waardoor het den secretaris in Dec. eerst zou bereikt hebben, niet verklaren.

30. Het was allermintst de bedoeling, dat daarin de geheele herziening van het Kon. besluit van 15 Juni 1818 zou worden ter hand genomen. Het adres zou slechts moeten dienen om, in verband met de uitingen in het voorloopig verslag der Staatsbegroting, betere toestanden op het gebied der gerechtelijke geneeskundige lijkschouwing te scheppen. Algeheele herziening met *spoed* ter hand te nemen zou onmogelijk zijn. Ik heb er slechts op te wijzen, dat BAART DE LA FAILLE *twee jaar* heeft noodig gehad om het hoofdbestuur daarin voor te lichten.

40. Ik heb in dit concept niet zaken als *gewenscht voorgesteld*, die ik in Tilburg zou hebben *bestreden*. Ik heb op de algemeene vergadering in Tilburg gezegd, dat het hoofdbestuur incompetent geacht moest worden om een lijst van gerechtelijk-geneeskundig bevoegden samen te stellen (in die meening ben ik sedert zeer versterkt) en dus zeker zou weigeren zulk een lijst op te stellen (daarin heb ik mij vergist). Tevens heb ik in Tilburg (zie verslag der algemeene vergadering 1910) duidelijk te kennen gegeven, dat de eenige goede weg in deze zaak is, dat de arrondissementsrechtbanken, ieder voor zich, zich verstaan met bevoegde gerechtelijk-geneeskundigen, doordien niet bevoegden weigeren zich beschikbaar te stellen en dat denkbeeld heb ik duidelijk in het concept neergelegd. Het heden heeft mij gelijk gegeven: langzaam maar zeker gaan de arrondissementsrechtbanken zich van de hulp van collegae, die zich als gerechtelijk-geneeskundigen hebben gespecialiseerd, verzekeren, zelfs reeds zonder dat er een lijst van het hoofdbestuur bestond.

Zonder twijfel heeft de lange tijdsduur, die alles, wat de regeling der gerechtelijke geneeskunde betreft, schijnt te moeten kenmerken, ook gemaakt, dat de hoofdbestuurder-secretaris zich de juiste toedracht van zaken niet heeft herinnerd, toen hij zich zette

om zijn jaarverslag te schrijven¹⁾. Wellicht vindt hij nog gelegenheid om dat openlijk te erkennen?

Amsterdam, 29 Juni 1915.

H. J. M. SCHOO.

DE POSITIE DER APOTHEKERS IN DE ZIEKENFONDSEN.

I.

De Ned. Maatschappij tot bevordering der geneeskunst komt in de aanstaande algemeene vergadering voor een beslissing te staan, die van vèrdragende beteekenis kan worden. De voorgestelde overeenkomst met de Ned. Maatschappij tot bevordering der pharmacie heeft nl. ten doel, een band tusschen de dokters en apothekers in de ziekenfondsen te scheppen met het karakter van een bindend besluit. Deze band moet natuurlijk tot aanknoopingspunten de posities hebben, die beiden in deze fondsen innemen. Die der geneesheeren behoeft zeker hier niet meer besproken te worden, maar het schijnt mij wel noodig, licht op die der apothekers te doen vallen. Zij is m. i. veel eenvoudiger, dan men geneigd schijnt te denken, maar men moet blijkbaar geheel buiten de kwestie staan, om dat te zien. De oorsprong der ziekenfondsen was een overeenkomst tusschen den geneesheer en zijn onbemiddelde patiënten, zooals die nog in de doktersfondsen ten plattelande voortleeft. Met den groei van dit beginsel werd het voor den geneesheer noodig, een deel van den arbeid, nl. het gereedmaken der geneesmiddelen, aan de apothekers over te dragen. Hierdoor ontstond een verhouding tusschen den apotheker en den dokter, maar niet tusschen den apotheker en het fonds. De dokter consulteerde niet, om het zoo eens uit te drukken, met zijn pillen-collega, maar hij onderhandelde met deze over de levering der geneesmiddelen op de wijze, waarop een bouwmeester met een aannemer onderhandelt. Hierbij kan alleen van een contract sprake zijn, daar in het begrip verbond bij deze verhouding het denkbeeld van knoeien opgesloten ligt. De dokter bleef echter heer en meester van zijn fonds, en zijn verhouding tot zijn onbemiddelde patiënten bleef zuiver. In den loop der tijden is echter door een beklagenswaardige zwakte der geneesheeren deze verhouding zeer onzuiver geworden, doordat allerlei elementen zich tusschen hen en hun patiënten drongen. Zij bereikte haar toppunt van onzuiverheid in den ondernemer, die van het fonds een zaakje maakte. Ook de apothekers hebben hierbij hun plaats in de fondsen veroverd en zeker niet ter wille van het belang der dokters. Eindelijk is de Ned. Maatschappij tot bevordering der geneeskunst wakker geworden en heeft de bestaande verhoudingen onder de oogen gezien, verhoudingen soms zóó scheef, dat ik in 1912 op een kringvergadering alhier de vraag niet kon weerhouden, waarom de Maatschappij zelf geen fonds oprichtte. Nadien heb ik met belangstelling en instemming de C. O. zien geboren worden, waarin ik de leus „terug naar het beginsel van het doktersziekenfonds” belichaamd zag. Maar als deze opvatting juist is, is er in deze organisatie geen plaats, voor wie ook, tusschen den dokter en zijn fondspatiënten. Ook de apothekers kunnen slechts in de rol van contracteerende partij in dit soort van ziekenfondsen optreden. Een verbond met hen zou een terugkeer tot de onzuivere verhouding en dus een principiele fout zijn.

Ik waardeer de apothekers in hun wetenschappelijke en maatschappelijke positie ten volle en gun hun gaarne hun plaatsje in de zon. Het is hun recht, zich zoo sterk mogelijk te maken, om deze positie te verdedigen en te verfraaien. Maar met betrekking tot de ziekenfondsen mag er niet van een positie, maar slechts van een commercieele verhouding sprake zijn. Hun belangen in dezen zijn zuiver geldelijke en staan tot op zekere hoogte tegenover die van de dokters, die eveneens geldelijk belang

¹⁾ In het jaarverslag 1910 is daaromtrent dan ook niets dan één zin over het rapport der rechtsgeleerd-geneeskundige commissie te vinden.